خراسان روزنامه صبح ایران
چهارشنبه ۱۳ دی ۱۳۹۶ . ۱۵ ربیع الثانی ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۲۳

منوچهر لشگری آهنگ ساز و نوازنده ویولن درگذشت

منوچهر لشگری آهنگ‌ساز، نوازنده ویولن و فلوت، بر اثر بیماری ریوی در سن ۸۲ سالگی دار فانی را وداع گفت. به گزارش فارس، منوچهر لشگری در سال ۱۳۱۴ در تهران متولد شد، از سن ۱۰ سالگی نواختن نی لبک و فلوت را نزد پدر و در سن ۱۲ سالگی نواختن ویولن را نزد دایی خود جواد لشگری و پس از مدتی نواختن کمانچه، سنتور و سه تار را نیز آموخت. منوچهر لشگری ساخت آثاری برای خوانندگانی چون غلامحسین بنان و بسیاری از خوانندگان دیگر را در کارنامه خود دارد. منوچهر لشگری در پی ابتلا به بیماری ریوی در بیمارستان کسری درگذشت.

گفت‌وگو با محمد حسین جعفریان شاعر، به مناسبت سالروز درگذشت نیما یوشیج

در صدای باد، بانگ او رساتر

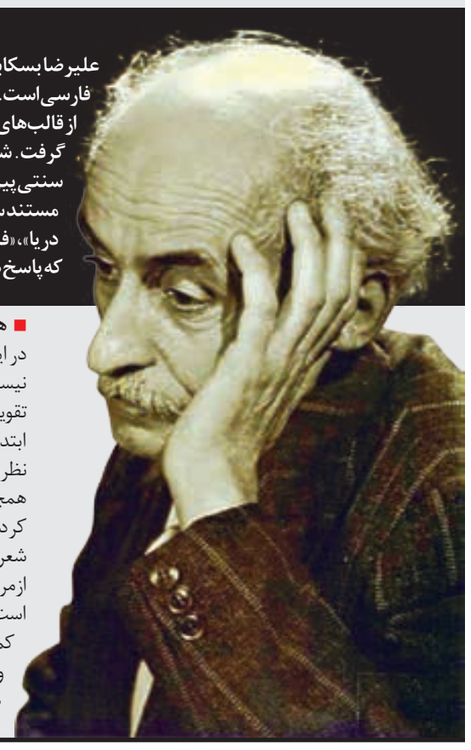

علیرضا بسکابادی- علی اسفندیاری معروف به نیما یوشیج، شاعر معاصر ایرانی و ملقب به پدر شعر نوی فارسی است. نیما یوشیج، در زبان قالب‌های شعری تاثیر فراوانی داشت. او در قالب غزل به‌عنوان یکی از قالب‌های سنتی نیز تاثیر گذار بود به طوری که عده‌ای معتقدند غزل بعد از نیما شکل دیگری گرفت. شعر نو، عنوانی است در برابر شعر کهن فارسی که در وزن عروضی و قالب، از شعر سنتی پیروی نمی‌کند. به مناسبت سالروز درگذشت نیما، با محمد حسین جعفریان شاعر، مستندساز و روزنامه‌نگار مشهدی که آثاری با عناوین «در حاشیه شط»، «پنجره‌های رو به دریا»، «فریادی پشت پنجره جهان»، «در پایتخت فراموشی» و... دارد، گفت‌وگو کردیم که پاسخ‌های او را در ادامه خواهید خواند.

■ هنوز نیما را نشناخته‌ایم

در این که نیما در حوزه شعر نو فارسی اولین بوده شکی نیست و این باعث شده است که نسلی از شاعران فارسی تقویت بشوند که نگاه جدیدی به شعر داشته باشند و این ابتدا در فرم شعر اتفاق افتاد و بعد با محتوا سرایت کرد. از نظر من نیما را می‌توان در شمار شعرای بزرگ و تاثیر گذاری همچون حافظ، سعدی، بیدل و... در دوره خودش قلمداد کرد؛ به همین دلیل است که هنوز منتقدان و مخاطبان شعر، ارزش شعر نیما را درک نمی‌کنند و بعد از این مدت که از مرگ او گذشته است متاسفانه هنوز نیما ناشناخته مانده است. البته به نظر می‌رسد به تازگی، شاعران ما توانسته‌اند کمی از عظمت شعر و کاری را که نیما کرده است بفهمند و درک کنند و هنوز در حوزه آکادمیک ما یعنی کرسی های تدریس ادبیات فارسی در دانشگاه ها ارزش کار بزرگ نیما مغفول مانده است.

■ انقلاب نیمایی

نیما جسارت بزرگی کرد؛ یعنی انقلابی بزرگ در ادبیات. هرچند ناگفته نماند قبل از او دیگرانی سعی کردند این کار را انجام دهند اما هیچ کدام آن چنان که نیما توفیق یافت، موفق نشدند و در نهایت این حرکت بزرگ به نام نیما یوشیج در دیباچهٔ ادبیات فارسی ثبت شد. نیما با ایجاد چارچوبی جدید در شعر، بسیاری از فرضیه‌ها را باطل کرد و از بین برد؛ فرضیه‌هایی که قالب شعر فارسی را محدود و منحصر کرده بودند.

■ مهم‌ترین مشخصه شعر نیما

یکی از پر رنگ ترین شاخصه های شعر نیمایی، نگه داشتن وزن آن بود به عبارت دیگر شعر نیمایی از ابتدا تا به امروز توانسته است با قوّت، از وزن خود در ادبیات کلاسیک صیانت کند. ما در حوزه شعر سپید، نتوانستیم چندان مخاطب چشمگیری جذب کنیم؛ شعر سپید تا حد بسیار زیادی در برابر شعر نیمایی کم مخاطب تر است زیرا با ظهور شعر سپید، همان حداقل ارتباطی که نیما و ادبیات جدیدش با ادبیات گذشته ایجاد کرده بود از میان رفت. نیما آن قدر هوشمند بود که این کار را انجام ندهد و حداقل این ارتباط را با شعر کلاسیک حفظ کند. بنابراین مهم‌ترین مشخصه شعر نیمایی، حفظ وزن است؛ اما در محتوا و نوع نگاه، تغییرات بسیاری حتی در این چند سال اخیر اتفاق افتاده است؛ به این معنی که شاعران کلاسیک نوظهور هر کدام نکتهٔ جدیدی افزوده‌اند که در واقع کار نیما را تکمیل کرده است.

■ افراط در شعر نیمایی

هیچ شاعری نیست که به اشعارش نقدی وارد نباشد. حتی خودم به عنوان یک شاعر گاهی به برخی اشعار بزرگان همچون حافظ یا بیدل نقد دارم و معتقدم بعضی از اشعارشان واقعا پیچیده و سخت فهم است. طبیعتا نیما هم ممکن است ایراداتی داشته باشد اما در این که او آدم بزرگی است، شکی نیست و این از ارزش های نیما چیزی کم نمی‌کند.

اما به نظر من نقد به شعر نیمایی بسیار وارد است و البته بعد از نیما بسیاری در نوگرایی افراط کردند آن قدر که به گمان من، در بخش هایی شعر نیمایی را به فساد کشاندند و آن را به سمتی بردند که ارتباط اصلی شعر با مخاطب را قطع کردند و از این نظر چنان آسیبی به شعر فارسی زدند که هیچ گاه به گمان من ادبیات فارسی این ها را نمی بخشد.

من معتقدم در آینده نه چندان دور، شعر نیمایی خیلی بیشتر از امروز خواهد درخشید و راهش را پیدا خواهد کرد.

■ خواندنی‌ترین شعر نیما

آی آدم‌ها که بر ساحل نشسته شاد و خندانید...
آی آدم‌ها..
...
و صدای باد هر دم دلگزاتر
در صدای باد بانگ اور ساتر
از میان آب‌های دوری و نزدیک
باز در گوش این نداها
...
آی آدم‌ها
...

اپرای عروسکی سعدی
چیرگی اپرای ایرانی بر اپرای فارسی

بهروز بیهقی- هنگامی که استاد بهروز غریب پور، روند تولید اپراهای عروسکی درباره سه شاعر نامدار ایرانی و بلکه سه ستون از چهار ستون اصلی ادبیات و زبان فارسی را آغاز کرد، این پرسش در ذهن علاقه‌مندان به این رشته از موسیقی ایجاد شد که آیا این فراورده هنری به اپراهای معمول پهلو می‌زند یا با توجه به سوژه خود، از اقتضائات بومی موسیقی کلاسیک ایرانی نسب می‌برد؟ بهره گرفتن غریب پور از خوانندگانی مانند همایون شجریان و محمد معتمدی، البته این گمانه را تقویت کرد که ما حصل کار به موسیقی ایرانی قرابت و نزدیکی بیشتری خواهد داشت. به بهانه اجرای مجدد اپرای عروسکی سعدی توسط گروه «آران» بر وجوه مشترک این اپرا با دیگر اپراهای عروسکی درباره مولوی و حافظ مروری داشته ایم که در پی می آید.

■ اپرا؛ فارسی یا ایرانی؟

در سال های منتهی به پیروزی انقلاب و نیز در نخستین سال های پس از آن، زنده یاد استاد حسین سرشار از مسلط ترین خوانندگان اپرا در ایران به شمار می آمد که البته به دلیل اپرا آموختگی در ایتالیا، این سبک موسیقایی را به سیاق اپراهای اروپایی یعنی با کشش ها و تحریرهای غربی به اجرا در می آورد. در آثار استاد سرشار به زبان فارسی و از آن جمله، اجرای ابیاتی از عطار نیشابوری با ارکستراسیون استاد حسین دهلوی، آن چه به سمع شنوندگان مشتاق می رسد، گرچه به زبان فارسی است اما فرم ادای سیلاب ها و جملات موسیقایی کاملا ملهم و متاثر از اپراهای ایتالیایی است. داوری درباره دلنشینی و نیز روا بودن این گونه خوانندگی، از حوصله این مطلب خارج است و تا حدودی، تابع سلایق گوناگون به شمار می رود اما این نقطه، دقیقا خط فاصل میان آثار استاد سرشار با آثاری است که بهروز غریب پور به تولید آن ها همت گمارده است.

■ در هم شکستن ۲ قالب

تا پیش از روی صحنه رفتن اپراهای غریب پور، جامه اپرای عروسکی بر پیکر شاعران بلند آوازه ایران، بسیار کوتاه و نامتناسب به نظر می آمد. منتقدان چنین می پنداشتند که مگر می توان ژرفنای عرفان مولوی، جهان بینی پر غموض حافظ و نیز ظرایف اندیشه و شعر

سعدی را در قالب اپرا و آن هم سبک عروسکی اش به تصویر کشید. با این وصف، پس از روی صحنه رفتن اپراهای عروسکی و به ویژه اپرای عروسکی مولوی، منتقدان دریافتند غریب پور استادانه توانسته است دو قالب سنتی را در هم بشکند و بنایی بس رفیع به جای آن دو بسازد.

■ نقطه عطف در تکوین اپرای ایرانی

نمایش عروسکی تا پیش از آثار عروسکی غریب پور، فرمی تلقی می شد که عموما مخاطب کودک و نوجوان را مسحور می کند و در بهترین حالت، می تواند پدر و مادرها را به کوچه باغ خاطرات گریزپا رهنمون شود و آن ها نیز با سوار شدن بر مرکب خیال خویش، لختی به کودک درون لذت ببخشند. با توجه به این تلقی معهود، آثار غریب پور کاری کارستان کرد و نشان داد که گستره تاثیر گذاری نمایش عروسکی می تواند بسی فراتر از آن چه عموم مردم و حتی برخی نخبگان می پندارند، پیش رود و حتی ساحت های عرفانی، تاریخی و اجتماعی را هم در بر گیرد.

از دیگر سو، در آثار غریب پور، اجرای قطعات کلامی هم از لحاظ فرم و هم از لحاظ محتوا، کاملا ایرانی بود و توانست ظرفیت بالای آواز ردیف- دستگاهی را برای اجرای فرم های اپرایی عیان کند و مخاطب، این بار قطعاتی را به گوش جان می شنید که هم از اشعار نغز و پرمایه ادبیات فارسی، مشحون و هم از تحریرها، غلت ها و ترجیع های آواز ایرانی آکنده بود.

خبر مرتبط

معرفی اجمالی اپرای عروسکی سعدی و گروه «آران»

«اپرای عروسکی سعدی»، نمایش عروسکی اجرا شده به طراحی، نویسندگی و کارگردانی «بهروز غریب پور» است. غریب پور با تبحر و به زیبایی هر چه تمام با بهره گیری از مطالعات گسترده خود در حوزه ادبیات ملی و نمایشی، زندگی شاعر برجسته ایرانی «سعدی» را به تصویر کشیده است. این نمایش موزیکال شما را شگفت زده خواهد کرد. تمام دیالوگ ها برگرفته از اشعار سعدی است که با چیدمانی زیبا و پیوسته، قصه زندگی این شاعر را روایت می کند. در کنار نمایش، موسیقی «امیر عبدی» با صدای «محمد معتمدی» در نقش سعدی، این نمایش عروسکی را به یک اپرای عروسکی کم نظیر تبدیل کرده است. ادای دین غریب پور به هنر عروسک گردانی، حرکتی بسیار ارزشمند و شایان تقدیر است. علاوه بر عروسک گردانی خوب، نورپردازی نیز در ایجاد فضایی متناسب با حال و هوای نمایش بسیار موثر بوده است. بهروز غریب پور، گروه «آران» را با انگیزه توسعه و تعمیق اپرای ملی، تمرکز روی ادبیات کلاسیک و شاعران نامدار ایرانی و بهره گیری از سنت های آوازی و موسیقی ملی، به کارگیری هنر نمایش عروسکی و هم افزایی این هنر با زبان سینما و تئاتر و ارتقای مقام این هنر تشکیل داده است. از دیگر اهداف این گروه باید به پدید آوردن گروه مخاطبان و تکرار آثار تحت عنوان «رپرتوار» و زنده نگاه داشتن همه آثار از طریق اجرای تناوبی که هم فرصت دوباره دیدن آن ها را میسر کند و هم برای نسلی که از ابتدا با آثار این گروه آشنا نبوده اند فرصت آشنایی با پدیده اپرای عروسکی و اپرای ملی را فراهم کند، اشاره کرد. از دیگر نمایش های این گروه می توان به اپرای عروسکی مولوی، اپرای عروسکی حافظ، اپرای عروسکی خیام، اپرای عروسکی مکبث و اپرای عروسکی لیلی و مجنون اشاره کرد. شایان ذکر است اپرای عروسکی «سعدی» تا ۲۲ دی ماه در تالار فردوسی تهران روی صحنه می رود.

عصار برای آتش‌نشانان حادثه پلاسکو خواند

چهره‌ها

علیرضا عصار در کنسرت دوشنبه شب گذشته خود از آتش‌نشانانی که در حادثه پلاسکو جانشان را از دست دادند، یاد کرد. به گزارش مهر، دوشنبه شب کنسرت علیرضا عصار در سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی برگزار شد و هنرمندانی از جمله سامان مقدم، علی قربانزاده، احترام برومند همسر زنده‌یاد داوود رشیدی و لیلی رشیدی مهمان این کنسرت بودند. عصار در ادامه کنسرت خود، به قطعه‌ای از آلبوم جدیدش اشاره کرد و گفت: «این ترانه برای آتش نشان ها ساخته شد اما سال گذشته فرصت نشد آن را آماده کنیم و امسال که سالگرد این اتفاق نزدیک است، تصمیم گرفتیم آن را اجرا و این ترانه را به روح آن عزیزان تقدیم کنیم.»

صداهای حاضر در جشنواره موسیقی را به اندازه کافی شنیده‌ایم

چهره‌ها

نادر مشایخی آهنگ ساز و رهبر ارکستر گفت: «کسانی به جشنواره موسیقی می‌آیند که در طول سال به اندازه کافی صدای آن ها را می‌شنویم؛ به نظر من اکنون برای ایران موسیقی سرگرم کننده، لازم و ضروری نیست.» به گزارش فارس، مشایخی درباره موسیقی مدرن گفت: «یک بار در اتریش از من پرسیدند چه چیزی در موسیقی شما ایرانی است؟ گفتم خود من! من یک ایرانی هستم که این طور موسیقی می‌نویسد. سه، چهار ماه پیش در تالار وحدت ما یک موسیقی اجرا کردیم که هیچ ارتباطی نه به موسیقی کلاسیک و نه به موسیقی اصیل ایرانی داشت بلکه ساخته و پرداخته همان لحظه بود.» مشایخی درباره جشنواره موسیقی فجر یادآور شد: «جشنواره برای این است موقعیتی را در اختیار مخاطب بگذارد تا عادت شنیداری دیگری داشته باشد. این گونه سعی می کنیم تجربه شنیدن را در اختیار مردم بگذاریم. موسیقی سرگرم کننده نیست بلکه موسیقی الهام بخش است. هزار بار به دریا چه قو و شهرزاد گوش دادیم!»

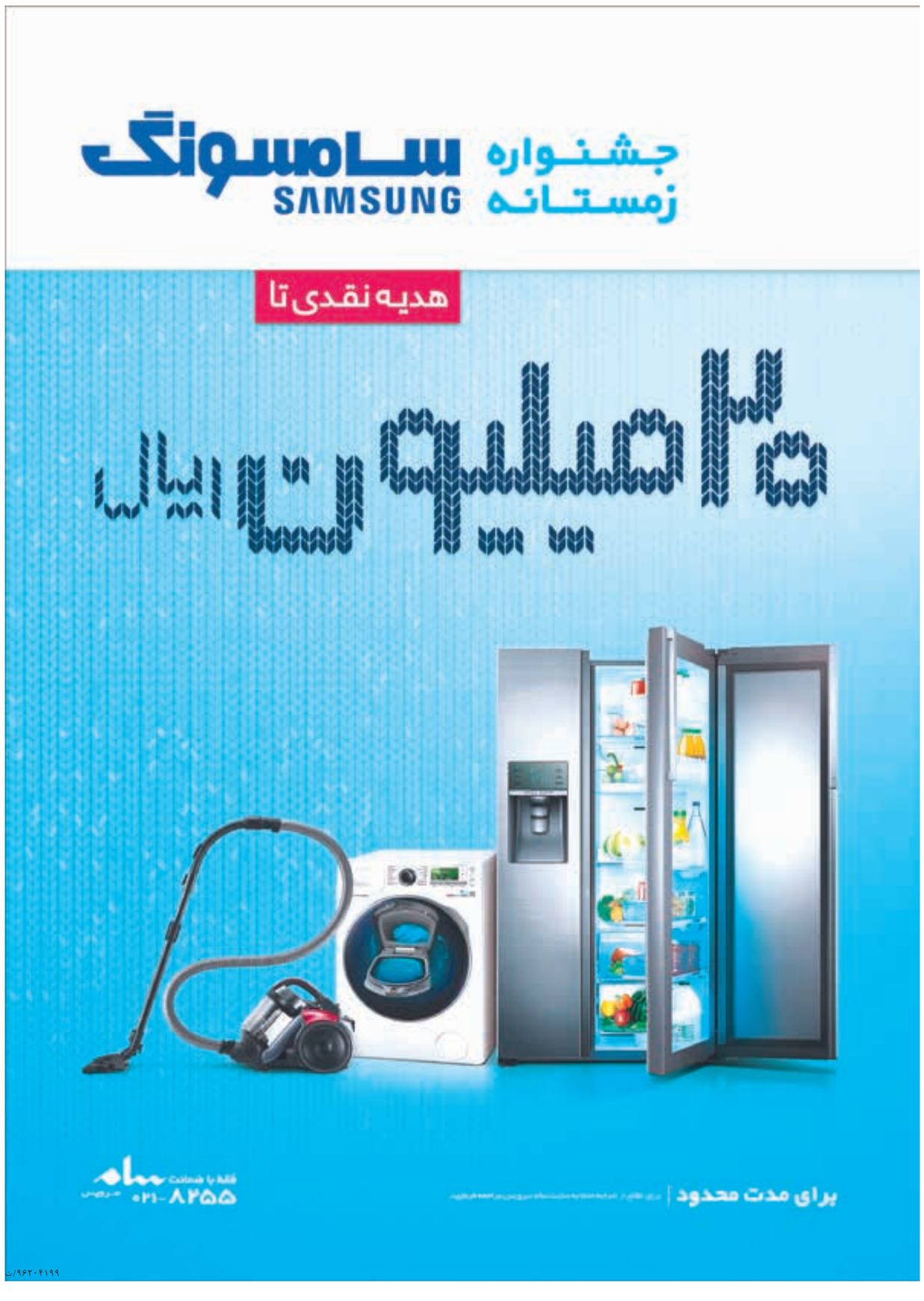

لذت شعر

دنیا، تنها چهار حرف است
اما
پای خنده های تو که بیاید وسط
دنیا،
هزار حرف است
هزار جمله...!

مازیار منتظری

تو با دل من
همان کردی
که شاتوت
با سرانگشتان تو...

علیرضا روشن

باد کنک هم نیستم...
که به شیطنتِ کودکی
بخورم به شاخَه ای
دری
دیواری
و دلم وا شود!

احمد ادریس

***
تا کی رها شوند چنین مردمان اشک
از قله نگاه تو بر دره دلم
رنگین کمان بیاور و بارانی ام نکن
قلبم به عشق توست که دلتنگ می زند

حمید درویشی

اخبار

«چشم روشنی» بر پله چاپ دوم

«چشم روشنی»، روایتی از زبان همسران جانبازان به چاپ دوم رسید. به گزارش فارس، چاپ دوم کتاب «چشم روشنی» اثر کوثر لک از سوی نشر شهید کاظمی روانه بازار کتاب شد. این کتاب با زبان داستان، حال و روز همسران جانبازر ا روایت و تصویری متفاوت از این افراد را به خواننده عرضه می کند. چاپ دوم کتاب «چشم روشنی» اثر کوثر لک به قیمت ۱۰ هزار تومان منتشر شده است.

جعل آثار نقاش قهوه‌خانه‌ای ایران

صادق تبریزی از نقاشان پیش کسوت مکتب سقاخانه، با انتشار پیامی به جعل آثارش در ایران واکنش نشان داد. به گزارش فارس، در پی سفر صادق تبریزی نقاش و خوشنویس ۷۹ ساله کشورمان به خارج از ایران، عده‌ای سودجو اقدام به ساخت آثاری جعلی با امضای این هنرمند کرده‌اند. تبریزی با انتشار پیامی به این اتفاق واکنش نشان داد و نوشت: «به تازگی عده‌ای سودجو، اقدام به ساخت آثاری جعلی با امضای بنده کرده‌اند. بدین وسیله از خریداران محترم خواستارم برای اطمینان از اصالت آثار خریداری شده، این آثار را صرفاً از طریق گالری دارها یا مجموعه داران محترم همراه با سرتیفیکیت و برگه خرید، خریداری کنند.» تبریزی از پیشروان مکتب سقاخانه در هنرهای تجسمی ایران و از هنرمندان پیشگام جریان «سقاخانه» شناخته می‌شود. وی از سال‌های ۱۳۳۷ آثار خود را در نمایشگاه‌های مختلف به نمایش گذاشته است. آمریکا، سوئد، فرانسه، چک، اسلواکی، ایتالیا، استرالیا، دبی و... کشورهایی هستند که آثار او را نمایش داده‌اند.

«رنج و رنجور» به نمایش در می آید

نمایشگاه نقاشی «رنج و رنجور» با الهام از اشعار خیام، عبید زاکانی و ملک الشعرا بهار، به نمایش در می آید. به گزارش ایسنا، «رنج و رنجور» آثاری است از ملیحه رستمی که از حس و اندیشه اشعار حماسی، عارفانه و عاشقانه این سه شاعر گرفته شده است. این مجموعه که شامل ۳۰ اثر در ابعاد مختلف است، ۱۵ دی ماه در گالری ایده پارسی افتتاح خواهد شد.

«نقطه» حاصل تصویرسازی‌های یک هنرمند

مجموعه آثار تصویر سازی آذین بقاپور با عنوان "نقطه" به مدت چهار روز به نمایش گذاشته می‌شود. به گزارش ایسنا، آذین بقاپور درباره برگزاری نمایشگاه انفرادی تصویر سازی خود گفت: «این نمایشگاه حاصل یک سال سکوت و صبوری است. سکوت و صبری که برای گذاشتن تک تک این نقطه ها لازم بود. گذاشتن تک تک این نقطه‌ها به من کمک کرد تا سفری از برون به درون داشته باشم و به احوال دلم گوش دهم و آن را روی کاغذ بیاورم و به تصویر بکشم.»
نمایشگاه «نقطه» روز جمعه، پانزدهم دی ماه، افتتاح می شود و به مدت چهار روز در گالری مس نگار برپا خواهد بود.